

**ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ:
ПІДПРИЄМНИЦТВО, ГЛОБАЛІЗАЦІЯ,
ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ**

Збірник тез

Випуск I

УДК 330.342+330.35](06)

ББК 65.013я43

П78

Друкується за ухвалою вченої ради
Дубенської філії Відкритого міжнародного університету
розвитку людини «Україна»
(Протокол № 4 від 02.12.2010 р.)

Рецензенти:

д. е. н., професор, І віце-президент Академії економічних наук України *Білопольський М. Г.*;
д. пол. н., професор, завідувач кафедри політології Рівненського державного гуманітарного університету *Гон М. М.*

Проблеми розвитку соціально-економічних систем: підприємництво, глобалізація, економічне зростання. Матеріали першої регіональної міжвузівської науково-практичної конференції. — Київ-Дубно, 2010. — Вип. I. — 278 с.

Перший випуск збірника «Проблеми розвитку соціально-економічних систем: підприємництво, глобалізація, економічне зростання» започатковує серію робіт, спрямованих на дослідження проблем розвитку регіонів України, її минувшини, сьогодення, майбутнього. Відродження розвитку науки в м. Дубно безпосередньо пов'язане з Відкритим міжнародним університетом розвитку людини «Україна», редакційна колегія якого присвячує збірник 12-річчю університету.

Видання розраховане на науковців, аспірантів, викладачів, студентів, учителів шкіл.

Редколегія:

Мних Микола Володимирович — доктор економічних наук, професор;

Романенко Лариса Федорівна — доктор економічних наук, професор;

Бебик Валерій Михайлович — доктор політичних наук, професор;

Ломачинська Ірина Миколаївна — доктор філософських наук, професор;

Мурашин Олександр Геннадійович — доктор юридичних наук, професор.

Куйбіда Василь Степанович — доктор наук із державного управління, кандидат юридичних наук, професор;

Кутузов Михайло Радомирович — кандидат економічних наук, доцент, докторант;

Мальчик Мар'яна Василівна — кандидат економічних наук, доцент, докторант;

Попов Анатолій Андрійович — кандидат юридичних наук, доцент

ISBN 978-966-388-273-4

© Університет «Україна», 2010

**ВОЛОДИМИР ПАВЛОВИЧ МУЗИКА —
ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК ОСВІТИ УКРАЇНИ**

ЗМІСТ

Секція 1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ СТРУКТУРНОЮ ПЕРЕБУДОВОЮ ГОСПОДАРЮЮЧИХ СУБ'ЄКТІВ

Полуянов В., Попович Н.	
Аналіз структури та складу оборотних активів підприємств житлово-комунального господарства України	11
Жук М. В.	
Особливості аналізу інноваційної діяльності підприємства	13
Стадницький Ю. І.	
Дифузія технологічних інновацій в умовах сучасної глобалізації	15
Зінченко В. В.	
Соціально-економічна інституалізація та регіоналізм в перспективах розвитку держави	16
Кислицын В. А., Охтенъ А. А.	
Постановка и обоснование задачи сбалансированного развития предприятия	18
Кленин О. В.	
Методика расчета лизинговых платежей при оценке инвестиционного проекта использования оборудования	19
Воротынцев В. А.	
Механизм формирования финансовой стратегии предприятия	21
Филиппшин И. В.	
Теоретические предпосылки управления изменениями в вопросах развития предприятия	23
Легеца Д. Г.	
Управління конкурентоспроможністю продукції у сільськогосподарському виробництві	25
Рекова Н. Ю.	
Інституціональні основи інтеграційної взаємодії суб'єктів господарювання	26
Мальчик М. В.	
Особенности конкурентного развития промышленных предприятий Украины	28
Гаврилів О. С.	
Внутрішнє акціонерне товариство	31
Мацєєва Н. В., Науменко П. О.	
Формування ефективної системи матеріально-технічного забезпечення як передумови сталого розвитку підприємства	32
Мацєєва Н. В., Ярошенко Л. В.	
Система маркетингового менеджменту на підприємстві та шляхи її вдосконалення	34
Зубков С. А., Колесник А. А.	
Особенности государственного регулирования цен на продовольчі товари	36
Скворцова А. А., Чорноус О. И.	
Умови сталого економічного зростання автообслуговуючої системи	38
Далюк Н. Я.	
Організаційний механізм управління дистанційним навчанням у сучасних закладах освіти	39
Гуржий Н. М.	
Маркетингове стратегічне управління портфелем бізнесу фірми	41
Педченко Г. П.	
Методичні підходи до навчання керівників підприємств в умовах структурної перебудови економіки	43
Чернявська Т. А.	
Управління організаційно-економічним розвитком транспортного комплексу регіону	44
Куліш Т. В.	
Маркетингова концепція розвитку інфраструктури товарного ринку	46
Кутузов М. Р.	
Бюджетна безпека як показник соціально-економічного розвитку України	48

Шимко О. В.	
Франчайзинг як форма коопераційних зв'язків суб'єктів господарювання	50
Кальченко С. В.	
Підприємницька діяльність і суспільний контроль	51
Панасенко Г. О.	
Основные направления совершенствования организационно-информационного механизма развития банковской системы Украины	53
Галецька Т. І., Топішко О. І.	
Стан і перспективи розвитку АПК України	55
Кривокульська Н. М.	
Розвиток екологічного підприємництва як важливий фактор забезпечення належної якості довкілля	57
Мартинов В. Л.	
Визначення інвестиційних витрат на утеплення конструкцій енергоекономічних будівель при заданому терміні окупності	58
Котлінська Т. О., Черноус О. І.	
Розвиток інфраструктури автотранспортної системи на засадах державно-приватного партнерства	59
Лисіков В. М., Лезега Д. Г.	
Управління матеріальними потоками при виробництві сільськогосподарської продукції	61
Шквиря Н. О., Рябко Н. В.	
Оцінка конкурентних переваг підприємства з використанням схеми детермінантів «національного ромба»	63
Пластун О. Л.	
Моральні ризики в економіці	65
Кривицька О. Р.	
Систематизація інтересів в контексті визначення сутності прибутку	67
Шквиря Н. О.	
Роль та місце впроваджувальних формувань в інноваційній діяльності сільськогосподарських підприємств	69
Мединська Т. В.	
Вплив податкового стимулювання на інвестиційну привабливість регіону	70
Мельник М. І.	
Заходи подолання корупції у бізнес-середовищі України	71
Тодоряк О. Г.	
Принципи розробки інвестиційно-фінансової стратегії підприємства	73
Бородіна О. М.	
Інституціональне забезпечення міжрегіонального співробітництва	74
Луцьків О. М.	
Принципи реалізації державної інвестиційно-інноваційної політики в контексті підвищення конкурентоспроможності української економіки	76
Крупін В. Є.	
Проблеми забезпечення сільських територій Західного регіону України основними засобами виробництва	78
Фроленко Р. В.	
Організаційний механізм раціональної регламентації управління організацією	80
Павловская О. В.	
Стратегические альянсы как форма преодоления глобальной конкуренции	81
Гудзь Ю. Ф.	
Дискримінантні моделі діагностики малих підприємствах харчової промисловості	83
Казьмір Л. П.	
Просторово-часовий аналіз змін ключових індикаторів розвитку регіональних соціально-економічних систем	85
Лиса О. І.	
Інвестиційне забезпечення соціальної інфраструктури регіону	87
Кудря Я. В.	
Суть принципів управління корпораціями в промисловості	89
Антонова И. С.	
Сущность понятия моногород	90
Воронкова Т. В.	
Міжнародний туризм як форма інтеграційних процесів України	92

<i>Снеговая С. М., Македонская Л. О.</i>	
Анализ состояния рынка кредитования физических лиц	94
<i>Савенко А. Ю., Паламарчук А. О.</i>	
Проблеми залучення іноземних інвестицій в економіку України	96
<i>Топішко Н. П.</i>	
Глобалізація та її вплив на національну економіку	97
<i>Малецький А. В.</i>	
Оценка качества продукции промышленного предприятия	99
<i>Савчук І. А.</i>	
Заборгованості із заробітної плати та її вплив на економіку в Україні	101
<i>Кутузов Р. В.</i>	
Проблеми дослідження історії наук в контексті історії управління	103
<i>Власюк Ю. О.</i>	
Вдосконалення механізму державного регулювання інвестиційного процесу в промисловому садівництві	104
<i>Пехтерева В. В.</i>	
Контроль за зміною технологій	106
<i>Веретін Л. С.</i>	
Продуктивність організації як об'єкт управління	108
<i>Омельченко С. М., Русиян О. А.</i>	
Обоснование целесообразности управления человеческим капиталом промышленного предприятия	109
<i>Малецький А. В., Бабинець А. В., Немічева О. В.</i>	
Інноваційний персонал, необхідність формування та використання	111
<i>Клиш А. С.</i>	
Малый бизнес в торговле: основные тренды развития	112
<i>Мудра О. В., Єременко О. В., Субачева Г. С.</i>	
Маркетинг освітніх послуг	114
<i>Ковальчук О. В.</i>	
Основні підходи до управління ризиком комплаєнс у банках	116
<i>Синишин І. Б.</i>	
Структурні зміни у вугільній промисловості — основа енергетичної незалежності України	117
<i>Артюх Е. В.</i>	
Кредитоспособность предприятия как условие обеспечения его устойчивого финансового состояния	119
<i>Левчук К. О.</i>	
Особенности реализации логистических производных процессов на металлургическом предприятии	121
<i>Лендел Я. В.</i>	
Совершенствование информационного обеспечения механизма формирования стратегии предприятия	122
<i>Мацкевич Ю. І.</i>	
Механизм управления финансовой устойчивостью промышленного предприятия	124
<i>Васюк І. В.</i>	
До питання про генезис логістичних концепцій	125
<i>Гончаренко Т. В.</i>	
Інноваційно-інвестиційна модель розвитку економіки регіону	126
<i>Гончаренко М. Ф.</i>	
Анализ особенностей рынков сбыта промышленной продукции	129
<i>Малесик В. В.</i>	
Регіональна кластеризація як механізм підвищення конкурентоспроможності господарюючих суб'єктів регіону	130
<i>Цмоць О. І.</i>	
Використання інформаційних систем раннього попередження при стратегічному управлінні підприємством	133
<i>Смерека С. Б.</i>	
Удосконалення інституційного забезпечення антикризового управління сфери ЖКГ	135
<i>Несторова З. І.</i>	
Контроль за зміною технологій	137
<i>Сирочук Н. А.</i>	
Розмежування понять аналіз і оцінка економічного ризику підприємства	138

Антонов В. Б. Економічні пріоритети політики залучення прямих іноземних інвестицій в Україну . . .	140
Бояківський Л. С. Геополітика газопроводів у Європі	142
Харчук Ю. Ю. Вплив інноваційної політики на фінансову стійкість державних вищих навчальних закладів в Україні	144
Бубенов Ю. В. Фінанси домогосподарств у фінансовій системі України в контексті глобалізації	146
Скрипник О. А. Механізми ефективного управління фінансово-економічної діяльністю підприємства на основі інформаційно-аналітичних систем	149
Тернавський Ю. И. Методи управління капиталом підприємства в процесі розвитку його соціальної інфраструктури	150
Дроб'язко О. М. Розвиток іноземних інвестицій в Україні	152
Галашко С. І. Економічні аспекти соціального захисту в контексті сталого розвитку держави	153
Алексєєв В. Л. Мотивація праці персоналу підприємства	155
Вознюк А. Я. Роль обліково-методологічних факторів у відображенні фінансових результатів діяльності підприємства	157
Спасюк О. М. Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності	159
Богач Ю. А. Інформаційне відображення діяльності державного сектору економіки	160
Печенюк А. В. Управління розвитком науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів	162
Руденко О. А. Інвестиційна привабливість як стратегічна мета підприємства	163
Ночка І. П. Законодавче регулювання добросовісної конкуренції як необхідна умова розвитку підприємницької діяльності	165
Солошенко Ю. В. Деякі проблемні аспекти застосування інструментів прямого маркетингу в роздрібних торговельних мережах побутової техніки і електроніки	166
Данільова Н. М. Проблеми випробництва і якості молока в Краснокутському районі Харківської області	167
Кутузова М. М. Механізм взаємодії міжнародних платіжних карткових систем з ринком банківських послуг України	169
Романенко І. О. Основні засади регулювання глобальних проблем сучасності	171
Півончук І. В. Методологічні принципи розгляду соціально-економічної системи регіону в період трансформації підсистем суспільства	172

Секція 2. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Лучко М. Р. До питання альтернативних шляхів наповнення доходної частини Державного бюджету України	175
Черных Е. Н. О понятии субъективных публичных прав	176
Попов А. А. Про захист прав споживачів продукції засобів масової інформації	177

Кузьма Т. М.	
Правове регулювання боротьби з торгівлею жінками в Україні	179
Бабочкіна Ю. Д.	
Сталий розвиток сільського господарства України	181
Мариновський В. М.	
Реформування системи місцевого оподаткування в контексті світового досвіду	183
Панухник О. В.	
Архітектура державного бюджету в призмі положень Бюджетного кодексу-2010	185
Кальян О. С.	
Загальна характеристика джерел, щодо правового регулювання статусу єврейської національної меншини у ХІХ — на початку ХХ століття	186
Соломко М. Т., Гудзь Т. В., Щербатюк М. П.	
Структурна перебудова економіки на основі наступного технологічного устрою	188
Чупринський Б. О.	
Формування правової культури особи в умовах розбудови правової держави Україна	190
Пластун В. Л.	
Соціально-економічна політика України у прикордонних територіях	191
Сушицька Н. В.	
Покарання в українському і російському кримінальному праві (середина ХVІІ – кінець ХVІІІ століть): порівняльний аспект	193
Аванесян Г. М.	
Питання платних управлінських послуг у сфері земельних відносин	194
Шевченко О. В.	
Проблеми фінансування роботи архівних установ в Україні	195
Лобанова М. Є.	
Стратегія управління ресурсами бюджету пенсійного фонду України в умовах його незбалансованості	197
Волевач Л. М.	
Лісові ресурси України — їх раціональне використання	199
Самощук В. І.	
Встановлення податкової відповідальності як запорука боротьби з фінансовими правопорушеннями	201
Андріюк А. В.	
Правове регулювання раціонального використання земельних ресурсів	202
Трусова Т. С.	
Перспективи розвитку в'їзного туризму в Україні	204

Секція 3. УКРАЇНЬСКА МИНУВШИНА Й СЬОГОДЕННЯ: ІСТОРИКО-ПОЛІТИЧНИЙ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІРИ

Палихата Е. Я.	
Формування культури професійного мовлення викладачів нефілологічних спеціальностей	207
Гон М. М.	
Гарантії прав етнічних меншин у Другій Речі Посполитій: витоки сучасної європейської практики	209
Жилюк С. І.	
Історико-канонічна практика у розвитку православ'я	210
Цимбалюк І. М.	
Інституціоналізаційні проблеми теорії соціального менеджменту	212
Кутузова Г. І.	
Розвиток університетської освіти як соціально-економічна і педагогічна проблема	214
Черній А. Л.	
Механізми реєстрації правил ЄС у внутрішню політику України	215
Санжаревський О. І.	
Прикордонні війська Республіки Білорусь в системі забезпечення національної безпеки держави на рубежі ХХ–ХХІ століть	217
Чорний О. О.	
Поразки соціального інституту маркетингу в сучасній українській культурі підприємництва	221

Цецик Я. П.	
Розвиток сільського господарства на Волині наприкінці XIX — на початку XX століть	223
Десятничук І. О.	
Актуалізація концепції громадянського суспільства в Україні	224
Монолатій І. С.	
Політична участь в умовах етнонаціональної різноманітності: теоретичні виклики	226
Ломака І. І.	
Суть та особливості взаємовпливу релігії та політики	229
Цимбалюк С. І.	
Соціолічно-модернізаційні і філософські аспекти теорії соціальної роботи	231
Ілляшук О. Б.	
Соціально-громадянська інституалізація, регіоналізм та націотворення в перспективах державності	233
Постельжук О. П.	
Польсько-Руська організація «Згода»: чергова спроба міжнаціонального компромісу	235
Долганов П. С.	
Український «похід на місто» в контексті міжнаціональних взаємин на західноукраїнських землях (1930-ті роки)	236
Сташина М. В.	
Політичний вимір українського державотворення на сучасному етапі	238
Черенова У. В.	
Євроінтеграційна стратегія та перспективи інноваційного розвитку	241
Томенчук Х. Б.	
Місцеві органи самоврядування ЗУНР	242
Сульжик О. В.	
Голодомор 1932–1933 рр. очима журналістів Західної України	244
Володимир М.	
Еміграційна політика Другої Речі Посполитої (1919–1939 рр.)	246
Главінська О. Д.	
Особливості професійної самосвідомості та самоствердження юнаків	248
Даниленко М. П.	
Мова як ознака і чинник національно-культурної цілісності та самобутності	249
Савич Л. П.	
Формування культури мовлення студентів на заняттях з української мови за професійним спрямуванням	251
Івчик Н. С.	
Єврейське питання у Російській імперії в період ліберальних реформ 60–70-х років XIX століття	253
Поліщук О. Г.	
Функціонування української мови в Україні	255
Юрчук О. О.	
Еволюція посткомуністичних партійних систем в контексті теорій і практики соціополітичних поділів	257
Орлова О. П.	
Культура діалогічного мовлення студентів	259
Грогуль О. М.	
Інформаційно-аналітична діяльність бібліотеки в соціокультурному вимірі	261
Цимбалюк О. М.	
Історіографія професійної комунікації вчителя в контексті періодизації розвитку педагогічної думки в Україні в другій половині XX ст.	263
Кондицька І. М.	
Студентство в умовах кризи: принципи поведінки та настанови	264
Мельник І. Я.	
Психологічні особливості формування просоціальної поведінки	266
Борейчук І. О.	
Студент з особливими потребами як об'єкт ксенофобних реакцій	267
Білоус М. В.	
Тенденції розвитку соціально-культурного процесів в Україні	269
Грибенко Н. В.	
Психологічні особливості реклами як засобу політичної комунікації	271
Відомості про авторів	273

ГАРАНТІЇ ПРАВ ЕТНІЧНИХ МЕНШИН У ДРУГІЙ РЕЧІ ПОСПОЛИТІЙ: ВИТОКИ СУЧАСНОЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПРАКТИКИ

У статті досліджено питання гарантування прав національних меншин у Польщі на початку 1920-х рр. В інтерпретації автора, їх слід трактувати одним з компонентів, які визначали принцип гарантування прав національних меншин у сучасній європейській практиці.

Поразка українських визвольних змагань 1917–1920 рр. та розчленування українських етнографічних територій супроводжувалося включенням більшості західноукраїнських земель до складу Польщі. Її становлення відбувалося на фоні краху низки великих династій та тріумфу національних ідей багатьох східноєвропейських народів, у час, коли міжнародною нормою стала національна держава. Тоді ж — на Паризькій мирній конференції — дипломатичні представництва країн-переможниць у світовій війні зосередили увагу на правах етнічних меншин. Забезпечення їх рівноправ'я розглядалося як засіб запобігання дискримінації бездержавних народів, одна з передумов справедливого облаштування повоєнного світу. Серед держав, які зобов'язано реалізувати ці засади під контролем Ліги Націй, фігурувала й відроджена в 1918 р. Польща.

Подібної практики тодішня Європа, як і світ загалом, не знали. Зобов'язання міжнародної організації стосовно релігійних, етнічних і мовних меншин, що фактично в примусовому порядку нав'язувалися окремим країнам, суперечили здавна усталеній теорії про беззастережний суверенітет держав. Якщо остання перетворювала питання про статус і права меншин у внутрішню справу конкретної країни, то запровадження т. зв. трактатної їх охорони, яку презентувала Ліга Націй, перекреслювало узвичаєне правило [4, с. 5].

Отже, з часу створення Ліги Націй проблема рівноправ'я етнічних меншин вийшла поза межі окремих держав, стала складовою міжнародного права. Свідчення цьому — договори, що укладені Союзними державами з низкою країн, серед яких і ті, що після завершення Першої світової війни розчленували між собою західноукраїнські землі — Польщею, Румунією, Чехословаччиною. Їхній зміст був фактично ідентичним [4, с. 5].

Під тиском обставин — залежність відродженої Речі Посполитої від зовнішньополітичних сил — 28 червня 1919 р. вона уклала Трактат із Союзними державами. Лейтмотивом міжнародних зобов'язань Польщі стало гарантування нею забезпечення охорони життя та свободи всіх мешканців держави незалежно від їхньої етнічності, мови, раси та віросповідання. Трактат визначав рівність представників непольських народів перед законом.

Поруч із статтями, які визначали права етнічних меншин на охорону життя, свободу особи, віросповідання та права на здобуття громадянства Польщі, Трактат містив положення, які формували третю групу прав непольських народів. «Різниця щодо релігії, віри (сroyансе, creed) або віросповідання, — декларувала його 7-ма стаття, — не може шкодити ніякому польському горожанинові (громадянинові — М. Г.) в його користуванні з цивільних і політичних прав...» [4, с. 5].

Це положення доповнювалися гарантіями можливостей вільного використання рідної мови (в т.ч. і в стосунках із владою та органами судочинства); прав на утримання власним коштом добродійних, релігійних, громадських установ та закладів освіти. Згідно із статтею 9-ю Трактату, етнічним меншинам, які проживали компактно на певній території, і, відповідно, складала там більшість, забезпечувалося право на навчання в початкових державних закладах освіти рідною мовою. Водночас буква закону не створювала перешкод на шляху запровадження Варшавою обов'язкового вивчення в навчальних закладах польської мови. Окремими статтями Трактату від 28 червня 1919 р. визначено права євреїв.

Значення договору між Союзними державами й Польщею від 28 червня 1919 р., який згодом часто називали Малим Версальським трактатом, не можна недооцінювати. Як стверджували представники росіян, його дух презентував прагнення ініціаторів договору запобігти зведенню старих поррахунків у відродженій Польщі, відкрити нову сторінку в творчій співпраці націй [1, арк. 242].

Права етнічних меншин у Польщі визначали також положення Ризького миру. Вони суттєво відрізнялися від договору від 28 червня 1919 р. між Польщею та Союзними державами: його фігурантами виступали не всі нації, які проживали на західноукраїнських землях, а лише українці, росіяни та білоруси (й, відповідно, польської меншини в Росії, Україні та Білорусії). До того ж сторони лише в загальних формулюваннях обумовили питання, які стосувалися двох проблем — розвитку національної культури вищеназваних народів та справ церкви. Стаття VII, зокрема, декларувала, що «особи російської, української та білоруських національностей у Польщі мають право, в межах внутрішнього законодавства, культивувати рідну мову, організувати та

підтримувати свої школи, розвивати свою культуру і засновувати з цією метою товариства і союзи» [2, с. 527]. Водночас договір передбачав відмову від прямого чи опосередкованого втручання в справи устрою та життя церкви іншої сторони.

Майже одночасно з укладанням Ризького миру, 17 березня 1921 р. у Польщі ухвалено конституцію. Окрім положень про охорону життя, власності та майна громадян, вона містила статті, які безпосередньо визначали права етнічних меншин. Стаття 109 конституції стверджувала, що кожний громадянин має право на збереження своєї етнічності й захист рідної мови [5, с. 29]. Основний закон Польщі від 17 березня 1921 р. визнавав право громадян на утворення союзів (ст. 108), декларував рівні можливості громадян, що належали до релігійних, мовних чи етнічних меншин, на заснування та розвиток власним коштом благодійних, релігійних і громадських інституцій, шкіл та інших виховних закладів, вільне використання в них рідної мови та виконання релігійних обрядів (ст. 110) [3, с. 22]. Вагомі гарантії етнічним меншинам надавала й ст. 111 конституції, яка мала забезпечити свободу совісті та віросповідання, а водночас декларувала, що жоден громадянин країни не може бути обмежений у правах через свої релігійні переконання та віросповідання [1, арк. 227].

Окрім цього, останній розділ конституції Польщі передбачав заміну дискримінаційних щодо етнічних меншин законів, які вона успадкувала з часів бездержавності. Відтак заключна стаття конституції бачиться декларацією добрих намірів законодавців щодо усунення з правового поля Польщі тих юридичних норм, які зросли на ґрунті етнічної чи релігійної упередженості та в силу історичних реалій були успадковані новоутвореною країною.

Отже, вироблений Лігою Націй формат гарантування прав етнічних меншин став альтернативою домінуючій до часу закінчення Першої світової війни теорії беззастережного суверенітету держави. Його застосування у відношенні до Польщі, який 28 червня 1919 р. набрав форми міжнародного права, створювало передумови до забезпечення громадянського рівноправ'я незалежно від національності та віросповідання — принцип, який з 1980-х рр. використовувався в процесі європейської інтеграції.

Укладені Річчю Посполитою протягом 1919–1921 рр. міжнародні договори презентували різні підходи стосовно гарантій прав етнічних меншин. У той час як Малий Версальський трактат створив правову базу для збереження та розвитку етнічної самобутності всіх народів, що проживали в Польщі, Ризький мирний договір презентував іншу стратегію: він захищав інтереси лише окремих спільнот. Такий підхід, очевидно, обумовлений складом сторін, що укладали його — РСФРР та УСРР, з одного боку, Польщею, з другого. При цьому обмежене коло національних фігурантів Ризького мирного договору віддзеркалює велич Малевого Версальського трактату. Співзвучною йому виявилася й польська конституція 1921 р.

Проте значна частина державної нації, її партійно-політичних сил виявилися неготовими до реалізації на практиці демократичних засад основного закону країни. Це, поруч із етнічним сепаратизмом українців, стало однією з причин перетворення національного питання в джерело постійної суспільної конфронтації в Польщі міжвоєнного періоду.

Список використаних джерел

1. Держаний архів Рівненської області, ф. 30, оп. 20, спр. 935.
2. Документы и материалы по истории советско-польских отношений / Ред. И. С. Яжборовская. — М., 1965. — Т. III.
3. Фелінські М. Українці у Відродженій Польщі. — Львів, 1931.
4. Janusz G. Prawa mniejszosci narodowych. Standarty Europejskie. — Warszawa, 1995.
5. Tomaszewski J. Ojczyzna nie tylko Polakow. Mniejszosci narodowe w Polsce w latach 1918–1939. — Warszawa, 1995.

УДК 22.011/262 : 348.5

С. І. Жилюк

Національний університет «Острозька академія» (Острів)

ІСТОРИКО-КАНОНІЧНА ПРАКТИКА У РОЗВИТКУ ПРАВОСЛАВ'Я

В статті висвітлено історичну практику канонічної творчості Вселенського православ'я, обґрунтовано положення про закономірність і необхідність реформування існуючого Кодексу канонічного права православної церкви.

В сучасному християнському світі православ'я дедалі більше виявляє неспроможність конкурувати з католицизмом та протестантизмом у сферах духовної освіти, соціальної роботи, евангелізації загалом, а відтак втрачає позиції в суспільно-релігійному житті загалом. Така тен-

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

- Аванесян Г. М. Декан юридичного факультету, Полтавський інститут економіки і права
- Алексеевцев В. Л. Викладач, Дубенська філія ВНЗ ВМУРОЛ «Україна»
- Андріюк А. В. Викладач, Дубенська філія ВНЗ ВМУРОЛ «Україна»
- Антонов В. Б. Здобувач, Інститут регіональних досліджень Національної академії наук України
- Антонова И. С. Асистент кафедри менеджмента, Томский политехнический университет
- Артюх О. В. Аспірант, Полтавський университет економіки и торговли
- Бабинець А. В. Студентка факультету «Економіка та управління», Горлівський Автомобільно-Дорожній інститут державного вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет»
- Бабочкіна Ю. Д. к. е. н., доцент кафедри економіки підприємств, Таврійський державний агротехнологічний університет
- Білоус М. В. Магістр, Львівський національний університет ім. Івана Франка
- Богач Ю. А. Викладач кафедри державного і муніципального управління, Тернопільський національний економічний університет
- Борейчук І. О. Викладач кафедри психології Рівненського інституту ВМУРОЛ «Україна»
- Бородіна О. М. к. е. н., заступник проректора з навчально-організаційної роботи, Представництво «Банковні інститут висока школа» (Чеська Республіка)
- Бояківський Л. С. Здобувач кафедри політичних наук РДГУ
- Бубенов Ю. В. Здобувач кафедри обліку і аудиту, Волинський національний університет імені Лесі Українки
- Васюк І. В. Викладач, Дубенська філія ВНЗ ВМУРОЛ «Україна»
- Веретін Л. С. Старший викладач кафедри менеджменту, Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»
- Власюк Ю. О. Ст. викладач кафедри економіки підприємств, Таврійський державний агротехнічний університет
- Вознюк А. Я. Викладач, Дубенська філія ВНЗ ВМУРОЛ «Україна»
- Волевач Л. М. Ст. викладач кафедри фінансів, обліку і аудиту, Рівненський інститут ВНЗ Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
- Воронкова Т. В. Методист факультету менеджменту, Запорізький національний університет
- Воротинцев В. А. к. е. н., докторант, Приазовский государственный технический университет
- Гаврилів О. С. к. фіз-мат. н., доцент, Дубенська філія ВНЗ ВМУРОЛ «Україна»
- Галашко С. І. Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. акад. Степана Дем'янчука
- Галецька Т. І. к. е. н., ст. викладач кафедри економічної теорії, НУ «Острозька академія»
- Главінська О. Д. Рівненський державний гуманітарний університет
- Гон М. М. д. пол. н., професор, завідувач кафедри політології Рівненського державного гуманітарного університету
- Гончаренко М. Ф. Аспірант Інституту економіки промисловості НАН України
- Гончаренко Т. В. Аспірант, Донецький державний університет управління
- Грибенко Н. В. Магістр, Рівненський державний гуманітарний університет
- Гудзь Т. В. Викладач, Дубенська філія Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»
- Гудзь Ю. Ф. Завідувач відділенням «Економіка та підприємництва», Волинський технікум Національного університету харчових технологій
- Гуржий Н. М. к. е. н., доцент, Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

- Далюк Н. Я. Доцент кафедри менеджменту, Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»
- Даниленко М. П. Викладач, Дубенська філія Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»
- Данільова Н. М. Таврійський Державний Агротехнологічний Університет
- Десятничук І. О. к. і. н., доцент, завідувач кафедри Історії України Рівненського державного гуманітарного університету
- Долганов П. С. к. і. н., ст. в. кафедри міжнародних відносин і країнознавства Рівненського інституту слов'язнознавства Київського славістичного університету
- Дроб'язко О. М. Викладач Центру професійно-технічної освіти Державної служби зайнятості
- Єременко О. В. Аспірант Автомобільно-Дорожнього Інституту Державного вищого навчального закладу «Донецький національний-технічний університет»
- Жилюк С. І. док. і. н., доцент кафедри релігієзнавства Національного університету «Острозька академія»
- Жук М. В. д. е. н., професор, проректор з науки та розвитку, керівник Представництво «Банковні інститут висока школа» в Україні
- Зінченко В. В. к. е. н., доктор філософських наук, професор, завідувач відділом глобалістики, геоекономіки та геополітики Національного Центру європейських досліджень, професор Міжрегіональної Академії управління персоналом, завідувач кафедрою менеджменту зовнішньоекономічної діяльності Українського гуманітарного інституту
- Зубков С. А. к. е. н., доцент кафедри економіки підприємств харчування та торгівлі, Харківський державний університет харчування та торгівлі
- Івчик Н. С. Аспірантка кафедри всесвітньої історії, Рівненський державний гуманітарний університет
- Ілляшук О. Б. к. філос. н., доцент, Міжрегіональна Академія управління персоналом
- Казьмір Л. П. Молодший науковий співробітник Інституту регіональних досліджень НАН України
- Кальченко С. В. к. е. н., доцент кафедри економічної теорії, Таврійський державний агротехнологічний університет
- Кальян О. С. к. ю. н., доцент кафедри правознавства, Полтавського інституту економіки і права Відкритого міжнародного університету «Україна»
- Кислицин В. А. Докторант, Інститут економіки промисловості НАН України
- Кленін О. В. к. е. н., докторант, Інститут економіки промисловості НАН України
- Клищ А. С. Аспірант кафедри економіки підприємств харчування та торгівлі, Харківський державний університет харчування та торгівлі
- Ковальчук О. В. Аспірант, Львівська комерційна академія
- Колесник А. А. к. т. н., ст. преподаватель, Харківський державний університет харчування та торгівлі
- Кондицька І. М. Викладач, Дубенська філія ВНЗ ВМУРОЛ «Україна»
- Котлінська Т. О. Студентка, Автомобільно-дорожній інститут ДВНЗ «ДонНТУ»
- Кривицька О. Р. к. е. н., Національний університет «Острозька академія»
- Кривокульська Н. М. к. е. н., доцент кафедри державного і муніципального управління, Тернопільський національний економічний університет
- Крупін В. Є. к. е. н., науковий співробітник, Інститут регіональних досліджень НАН України
- Кудря Я. В. Асистент кафедри економіки підприємства та інвестицій, Навчально-наукового інституту економіки і менеджменту
- Кузьма Т. М. к. і. н., доцент кафедри політології і соціології, Рівненський державний гуманітарний університет
- Куліш Т. В. к. е. н., доцент кафедри «Менеджмент і маркетинг», Таврійський державний агротехнологічний університет
- Кутузов М. Р. к. е. н., завідувач кафедри загальноосвітніх дисциплін, доцент, Дубенська філія ВНЗ ВМУРОЛ «Україна»

Кутузов Р. В.	Ст. викладач кафедри обліку та аудиту, Волинського національного університету ім. Лесі Українки
Кутузова Г. І.	к. пед. н., доцент кафедри культурології та менеджменту соціокультурної діяльності, заступник директора інституту соціальних наук, Волинський національний університет імені Лесі Українки
Кутузова М. М.	Студентка IV курсу економічного ф-ту, Волинський національний університет імені Лесі Українки
Левчук К. О.	Аспірант, Донецький національний університет
Легеза Д. Г.	к. е. н., доцент, докторант, Таврійський державний агротехнологічний університет
Лендел Я. В.	Аспірант, Донецький національний університет
Лиса О. І.	провідний інженер, Інститут регіональних досліджень НАН України
Лісіков В. М.	Студент, Таврійський державний агротехнологічний університет
Лобанова М. Є.	головний спеціаліст головного управління Пенсійного фонду України в Донецькій області, аспірантка четвертого курсу Донецького національного університету
Ломака І. І.	к. пол. н., доцент, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Луцків О. М.	к. е. н., Інститут регіональних досліджень НАН України
Лучко М. Р.	д. е. н., професор, директор Тернопільської філії ПВНЗ «Європейський університет»
Македонська Л. О.	Студентка, Автомобільно-дорожній інститут ДонНТУ
Малесик В. В.	Аспірант кафедри економіки, менеджменту та маркетингу, Ужгородського Національного Університету
Малецький А. В.	Аспірант кафедри «Економіка і фінанси», Горлівський Автомобільно-Дорожній інститут державного вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет»
Мальчик М. В.	к. е. н., доцент, докторант, Дубенська філія ОМУРЧ «Україна»
Мариновський В. М.	к. е. н., доцент кафедри обліку і аудиту Тернопільської філії ПВНЗ «Європейський університет»
Мартинов В. Л.	к. т. н., доцент кафедри обліку та аудиту, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
Мацеєва Н. В.	к. е. н., доцент, Криворізький економічний інститут ДВНЗ КНЕУ імені В. Гетьмана
Мацкевич Ю. І.	Аспірант, Приазовський державний технічний університет
Мединська Т. В.	к. е. н., старший викладач кафедри фінансів і кредиту, Львівська комерційна академія
Мельник М. І.	к. е. н., старший науковий співробітник відділу територіальних суспільних систем і просторового розвитку, Інститут регіональних досліджень Національної академії наук України
Мельник І. Я.	Викладач кафедри загальної психології та психодіагностики, Рівненський державний гуманітарний університет
Монолатій І. С.	к. і. н., доцент кафедри політології Інституту історії і політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Мудра О. В.	Аспірант Автомобільно-Дорожнього Інституту Державного вищого навчального закладу «Донецький національний-технічний університет»
Науменко П. О.	Магістр, Криворізький економічний інститут ДВНЗ КНЕУ імені В. Гетьмана
Немічева О. В.	студентка факультету «Економіка та управління», Горлівський Автомобільно-Дорожній інститут державного вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет»
Несторова З. І.	Аспірантка, Інститут економіки промисловості України НАН України
Ночка І. П.	Студентка НТУУ «Київський політехнічний інститут»
Грогуль О. М.	Викладач, Дубенська філія ВНЗ ВМУРОЛ «Україна»
Омельченко С. М.	Аспірант Донецького університету економіки та права, Інститут економіки промисловості Національної академії наук України

- Орлова О. П.
Охтеня А. А.
Павловская О. В.
- Паламарчук А. О.
- Палихата Е. Я.
Панасенко Г. О.
- Панухник О. В.
- Педченко Г. П.
- Печенюк А. В.
- Півончук І. В.
- Пластун В. Л.
- Пластун О. Л.
Поліщук О. Г.
Полуянов В. П.
- Попов А. А.
Попович Н. С.
- Постельжук О. П.
- Рекова Н. Ю.
- Романенко І. О.
Руденко О. А.
- Руссиян О. А.
- Рябко Н. В.
Савенко А. Ю.
- Савич Л. П.
- Савчук І. А.
Самощук В. І.
- Санжаревський О. І.
Синишин І. Б.
Сирочук Н. А.
- Скворцова А. А.
- Скрипник О. А.
Смерека С. Б.
- Снігова С. М.
- Викладач, Дубенська філія ВНЗ ВМУРОЛ «Україна»
к. е. н., Інститут економіки промисловості НАН України
Заведуючий кафедрою маркетинга, УО «Барановичский государственный университет»
Студентка 4 курсу Автомобільно-дорожнього інституту ДВНЗ «ДонНТУ»
д. пед. н., професор, Дубенська філія ВНЗ ВМУРОЛ «Україна»
к. е. н., доцент кафедри «Фінанси», Макеєвський економіко-гуманитарний інститут
к. е. н., доцент кафедри фінансів, обліку та контролю, Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя
к. е. н., доцент, Таврійський державний агротехнологічний університет Пехтерева В. В. Старший викладач кафедри менеджмент організацій, Автомобільно-дорожній інститут ДВНЗ «Донецький Національний Технічний Університет»
Викладач кафедри менеджменту Рівненської філії ПВНЗ «Європейський університет»
Прикарпатський центр політичних та євроінтеграційних досліджень. Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника
к. е. н., доцент кафедри фінансів, Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України»
к. е. н., ДВНЗ «УАБС НБУ», м. Суми
викладач, Дубенська філія ВНЗ ВМУРОЛ «Україна»
д. е. н., професор, завідувач кафедрою «Економіка та фінанси» Автомобільно-дорожнього інституту ДВНЗ «ДонНТУ»
к. ю. н., доцент, Дубенська філія ВНЗ ВМУРОЛ «Україна»
асистент кафедри «Економіка та фінанси» Автомобільно-дорожнього інституту ДВНЗ «ДонНТУ»
к. і. н., завідувач кафедри гуманітарних дисциплін, Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», Дубинська філія
к. е. н., доцент, докторант, Донецький державний університет управління
Представництво «Банковні інститут висока школа, а.с.»
магістр з економіки і підприємництва, Черкаський державний технологічний університет
аспірант Інституту економіки промисловості НАН України, Інститут економіки промисловості Національної академії наук України
магістрант, Таврійський Державний Агротехнологічний Університет
старший викладач кафедри «Економіка та фінанси» Автомобільно-дорожнього інституту ДВНЗ «ДонНТУ»
аспірант, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
ст. викладач, Дубенська філія ВНЗ ВМУРОЛ «Україна»
викладач, Дубенська філія Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»
к. і. н., доцент, Рівненський інститут Слов'янознавства
аспірант, Національний університет «Львівська політехніка»
аспірантка, викладач кафедри економіки, Рівненська філія ПВНЗ «Європейський університет»
студентка, Автомобільно-дорожній інститут Державний Вищий Навчальний Заклад «Донецький Національний Технічний Університет»
пошукач, Донецький національний університет
аспірантка, Науково-дослідний економічний інститут, м. Тернопіль
старший викладач, Автомобільно-дорожній інститут ДонНТУ

Соломко М. Т.	к. т. н., Дубенська філія Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»
Солошенко Ю. В.	студентка магістратури, Відкритий Міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Спасюк О. М.	викладач, Дубенська філія ВНЗ ВМУРоЛ «Україна»
Стадницький Ю. І.	д. е. н., професор, проректор з навчально-методичної роботи, Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут
Сташина М. В.	магістр з історії, Комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції
Субачева Г. С.	аспірант Автомобільно-Дорожнього Інституту Державного вищого навчального закладу «Донецький національний-технічний університет»
Сульжик О. В.	методист історико-географічного відділення РМАНУМ
Сушицька Н. В.	доцент кафедри теорії та історії держави і права Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Тернавський Ю. І.	пошукач, Приазовський государственный технический университет
Тодоряк О. Г.	к. е. н., викладач кафедри економіки підприємства, Чернівецький державний університет ім. Ю.Федьковича
Томенчук Х. Б.	молодший науковий співробітник Прикарпатського центру політичних та євроінтеграційних досліджень
Топішко Н. П.	ст. викладач, Національний університет «Острозька академія»
Топішко О. І.	магістр, ПВНЗ «Європейський університет»
Трусова Т. С.	ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка С.Дем'янчука»
Филипишин І. В.	докторант, Інститут економіки промисленості НАН України
Фроленко Р. В.	к. е. н., старший викладач кафедри фінансів, обліку та контролю, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Харчук Ю. Ю.	здобувач, викладач кафедри фінансів, Національний університет «Острозька академія»
Цецик Я. П.	к. і. н., доцент кафедри політології, соціології і права, Національного університету водного господарства та природокористування
Цимбалюк І. М.	к. п. н., професор, проректор РІ ВМУРоЛ «Україна»
Цимбалюк О. М.	здобувач кафедри педагогіки та акмеології РДГУ
Цимбалюк С. І.	к. соц. н., доцент кафедри соціальної роботи РІ ВМУРоЛ «Україна»
Цмоць О. І.	аспірант кафедри теоретичної та прикладної економіки, Національний університет «Львівська політехніка»
Черенова У. В.	молодший науковий співробітник Прикарпатського центру політичних та євроінтеграційних досліджень
Черній А. Л.	к. п. н., доцент, Рівненський державний гуманітарний університет
Черных Е. Н.	к. ю. н., доцент, Мариупольский государственный университет
Чернявська Т. А.	к. е. н., доцент кафедри «Фінанси і кредит», Новокаховський гуманітарний інститут
Чорний О. О.	к. філос. н., доцент, Міжрегіональна Академія управління персоналом
Чорноус О. І.	к. е. н., доцент кафедри «Економіка і фінанси», Автомобільно-дорожній інститут ДВНЗ «ДонНТУ»
Чупринський Б. О.	к. ю. н., ст. викладач кафедри кримінального права і процесу, Волинський національний університет імені Лесі Українки
Шевченко О. В.	викладач, голова циклової комісії правознавства, Дубенська філія ВНЗ ВМУРоЛ «Україна»
Шимко О. В.	к. е. н., доцент кафедри економіки, ПВНЗ «Європейський університет» Рівненська філія
Шквиря Н. О.	к. е. н., ст. викладач кафедри «Менеджмент і маркетинг», Таврійський Державний Агротехнологічний Університет
Щербатюк М. П.	аспірант, Дубенська філія Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»
Юрчук О. О.	Викладач, Дубенська філія ВНЗ ВМУРоЛ «Україна»
Ярошенко Л. В.	магістр, Криворізький економічний інститут ДВНЗ КНЕУ імені В. Гетьмана

Наукове видання

**ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ:
ПІДПРИЄМНИЦТВО, ГЛОБАЛІЗАЦІЯ,
ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ**

Збірник тез

Випуск I

Тези подано в авторській редакції

Технічний редактор	<i>В. Л. Алексеєвець</i>
Комп'ютерна верстка	<i>О. В. Мележик</i>
Відповідальний за випуск	<i>О. П. Постельжук</i>

Підписано до друку 10.12.2010. Формат 60x84/8.
Папір офсетний. Друк офсетний. Умов. дрк. арк. 17,38.
Обл.-вид. арк. 28,2. Тираж 150 прим.

*Оригінал-макет виготовлено у видавничо-друкарському комплексі
Університету «Україна»
03115, м. Київ, вул. Львівська, 23, тел. (044) 424-77-19, 424-40-69
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 405 від 06.04.01*

*Віддруковано з оригінал-макета у видавничо-друкарському комплексі
Університету «Україна»*